

PÁRIZS 21. SZÁZADI KAPUJA

LA SEINE MUSICALE

ÉPÍTÉSZEK ARCHITECTS: SHIGERU BAN, JEAN DE GASTINES SZÖVEG TEXT: GÖTZ ESZTER
FOTÓK PHOTOS: LAURENT BLOSSIER, NICOLAS GROSMOND, QUENTIN BOULEGON

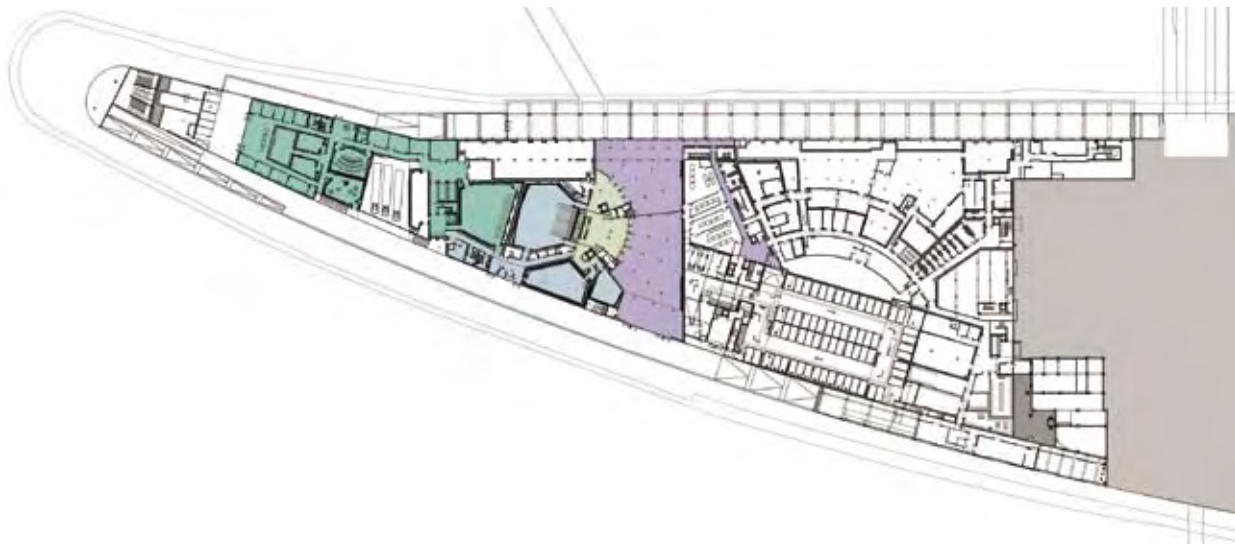
Párizs nyugati határán, a Szajna egy kis szigetén, a sokáig csak rozsdazónaként ismert Île Seguin-on 2017-ben átadták a zenének szentelt új kulturális komplexumot, a La Seine Musicale-t. Az épülettel a 21. századi nagyvárosi életmódot megcélzó modell költözött a francia fővárosba.

A méltatók az Eiffel-torony és a Pompidou Központ mellett emlegetik az új zenepalotát. Az 1889-es párizsi világiállításra megépített, 324 méterrel Párizs fölé magasodó Eiffel-torony az ipari tevékenységre épülő modern nagyváros jelképe volt. 1977-ben a Beaubourg-negyedben épült meg Renzo Piano és Richard Rogers tervei szerint a Pompidou Központ, amely először szakított a klasszikus múzeumi hagyománnyal, és Európa legnagyobb kortárs művészeti gyűjteményét dekoratív középület helyett egy olyan építménybe helyezte, amelyik a technológiai háttérrel nem a falak mögé rejti, ha-

nem eléjük teszi, nyíltan szakítva a polgári értékrend hamisságával. Pontosan 40 évvel később, 2017-ben a La Seine Musicale újrafogalmazza a kultúra pozícióját az európai nagyváros életében. Míg a Pompidou Központ a technológiai haladás himnuszának épült, a messziről a Szajrán horgonyzó vitorláshajó látványát idéző La Seine Musicale egy lassabb, nyugodtabb, kiegyensúlyozottabb, környezettudatosabb városi életvitelt jelenít meg.

A Versailles felé vezető út mentén fekvő keskeny, hosszan elnyúló, 2,35 hektárnyi sziget múltja a francia történelem felívelő korszakaihoz kapcsolódik. XV. Lajos személyes tulajdona volt, aki itt játszótérrel alakított ki a gyermekeinek és kellemes pihenőhelyet az intenzív társasági életet kipihenni vágyó nemeseknek. Később egy mosodákat működtető vállalat kezébe került, majd a francia forradalom államosította. Itt épült meg az 1899-ben alapított Renault első nagy gyára 1929-ben, egészen 1992-ig ez volt az autógyár központja. Ekkor kivonult, az itt maradt ipari romokat 2005-ben bontották el, és lassan körvonalazódni kezdett a sziget újrafogalmazása kulturális-szabadidős központként, mint a 21. századi Párizs szimbóluma.

A negyed polgármestere nagyvonalú tervet célzott meg, és 2009-ben Jean Nouvel kérte fel egy átfogó rendezési terv készítésére. Nouvel egy fenntarthatóságra koncentrált, szinergiákkal teli komplexumot javasolt, amelyik a kiotói egyezmény szellemében a kultúrát, a környezettudatosságot, a közösségi tevékenységet és a természettel való

együttműködést integrálja a nagyvárosi életbe. Konceptiójának főszereplője a város és a folyó kapcsolata. A szigeten ugyanakkor meg akarta jeleníteni az ipari múlt emlékeit is, mivel az újrafogalmazás fontos elemének tartja a múlt megőrzését. Javaslatában a földterület felparcellázása helyett, ami a tulajdonosok individuális érdekei mentén heterogén környezethez vezetne, egységesen átgondolt építészeti-tájépítészeti miliő szerepel, megújuló energiaforrások alkalmazásával és vegyes funkciókkal, amelyek között elsőséget élvez a kultúra és a szabad közösségi térhasználat. Az összkép fő eleme a szigeten végigfutó sétány, a zöld felületek – kertek, teraszok – és mindenekelőtt Párizs látványa.

A rendezési terv nyomán lassan megindult a folyamat. Először kisebb galériák, egyedi boltok, kávézók költöztek a szigetre, majd a 2013-ban meghirdetett nemzetközi tervpályázaton Shigeru Ban és francia tervezőtársa, Jean de Gastines terve győzött, és ennek alapján megépült a La Seine Musicale. A sziget egyhar-

madát elfoglaló zenepalotát betonfal öleli körbe, ez az elem az ipari múltat idézi meg. A sziget csúcsa felől széles lépcsősorok vezetnek föl az egyszerű, monumentálisan megfogalmazott kapuhoz, az épület oldalán a földszinti beton árkádsor fölött egy rámpa visz ugyanide, illetve a partvonal mentén továbbfutó sétányhoz. A főbejárat a sziget közepe felől nyílik, itt is széles lépcsősor visz föl. A kaput kétoldalt egy-egy előrenyúló, monolitikus hatású oldalszárny foglalja magába, közöttük egy külön egységben kapott helyet egy komplex zenei tehetséggondozó program intézménye. A hosszan elnyúló épülettömeg kontúrjai egy elegáns jachtra emlékeztetnek. A formai analógia a zene-komplexum leglátványosabb elemében is kifejezésre jut: a vízszintes tömegre ültetett, tojás formájú, háromszögű üveglapokkal határolt auditoriumot hatalmas „vitorla” ékesíti. A háromszög formájú ívet napelemek borítják, és egy sínrendszeresen mozog, hogy a nap közvetlen sugárzásától árnyékával védje a koncerttermet. Az itt termelt energia mozgatja az árnyékolót és ellátja a koncerttermet is.

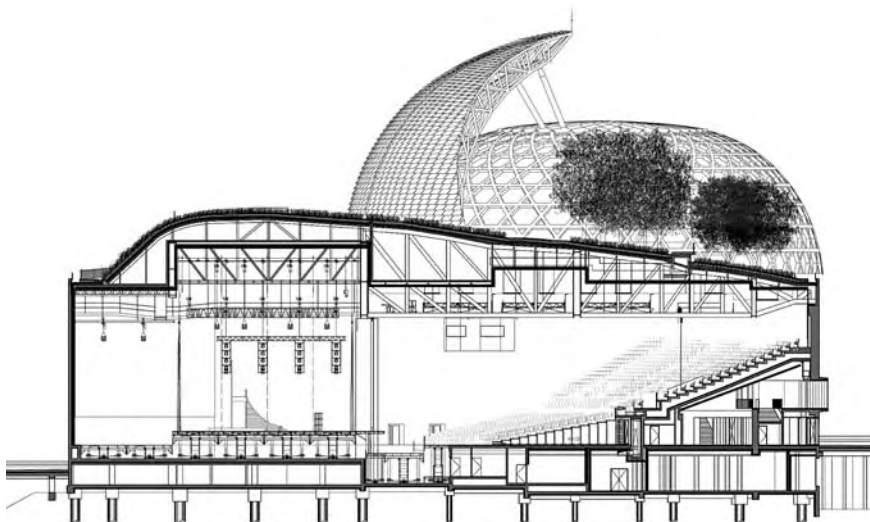
Az üveggömbhöz közeledve a létesítmény ipari jellege eltűnik, az atmoszféra lágyabb vonásokkal gazdagodik. Az üvegelemek mögötti, csipkeszerűen áttört faszerkezet a japán építészeti hagyományban élő átmeneti tér élményével ajándékozza meg a nézelődőt. Kint és bent egygyé válik, elmosódnak a határok, a külső árnyékoló szerkezet lassú mozgása még jobban fölerősíti a meditatív atmoszférát. A gömböt belül egy második, zöldbe játszó színű, apró, irizáló hatású mozaikkal borított fal határolja,

a két héj közötti folyosókról a csipkeszerkezet között mindenütt kilátni a városra és a folyóra. Fokozatosan közeledünk a technicizált külső tértől a védett, organikus belsőig: az 1150 fős koncertterem hangulata már egészen természetközeli. A falakat burkoló keskeny falécek szövéminta szerint bújnak át egymáson, a közéjük illesztett papír- és kartoncsövecskék a terem akusztikáját szolgálják. Előadó és közönség szoros kapcsolatba kerül, az ülőhelyek karéjban veszik körbe a félkör alakú pódiumot. Mennyezetét hatszögű áttört faelemek hálózata borítja, az összehatás olyan, mint egy óriási méhkas belsejében. Ez a hangversenytér az erősítést nem igénylő zenei produkciókat fogadja be; elsősorban az Insula Orchestra zenekar koncertterme, de vendéglőadásokat is hoznak ide. A nagyobb, 6000 ülőhelyes koncertterem nézőtere rugalmasan alakítható. Mindkét teremben a világos fa és a meleg színek dominálnak, az íves kontúrok itt is, ahogyan a folyosókon is, organikus elemekből építkező, ugyanakkor finom mozgásban lévő, áramló tereket hoznak létre.

A tojás alakú auditorium mögött az épület lágy ívben dombbá emelkedik – ez alatt van a nagy koncertterem –, felső szintje egy hatalmas, egy hektárnyi zöld tetőteraszban folytatódik, amely egyszerre szabadtéri előadótér és pazar panorámát kínáló park. Alatta, a komplexum tengelyében a külső sétány belső párja fut végig, egy fedett „városi utca”, amelyet boltok, kávézók, zenei stúdiók, egy jazzklub és próbatermek szegélyeznek – a közönség a karcsú betonoszlopokkal tagolt üvegfolyosókról mindenhová belát, így a felkészülés fázisai is nyilvánosságot kapnak. Az egész építmény egyszerre táj és város, nyüzsgő és intim, high-tech és organikus, nagyszabású kísérlet a modern nagyváros szélsőségeinek összebékítésére.

THE 21ST-CENTURY GATE OF PARIS LA SEINE MUSICALE

On the western border of Paris, on Île Seguin, which is a small island of the River Seine, and had been known for a long time as the rust zone, La Seine Musicale was opened as a new cultural complex in 2017. With this building a model targeting at a 21st century urban lifestyle moved to the capital city of France. Those appreciating it rate the new music palace along with the Eiffel Tower and the Pompidou Centre. The international design contest published in 2013 was won by the project submitted by Shigeru Ban who teamed up with his French colleague, designer Jean de Gastines. This is the scheme La Seine Musicale is based on. Occupying one third of the area of the island, the music palace is surrounded by a concrete wall, which is a component evoking the industrial past of the site. From the tip of the island, wide stairways lead up to the monumental gate, where also a ramp provides access above the ground-floor concrete archade along the side of the building. The latter also leads us to the promenade along the riverbank. The gate is flanked by two monumental lateral wings projecting forward. The widely spanning mass reminds us of an elegant yacht design with its silhouette. The analogous forms are also manifest in the most spectacular component of the music complex: the egg-shaped auditorium seated on the horizontal mass is defined by triangular glass panes and graced by a huge „sail” motif. The triangular arch is wrapped in solar panels, and can be moved along a rail system so as to protect the concert hall against direct radiation from the sun. The whole structure is a large-scale experiment meant to reconcile the landscape and the city, the bustling, busy and intimate, the high-tech and the organic extremities of a modern city.